

Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad och avslår en motion med yrkande om avslag på propositionen.

Ändringarna följer av regeringens förslag om dels ett nytt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030, dels en förlängning av systemet med elcertifikat till 2045. Dessa förslag presenteras i regeringens proposition Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179) som utskottet behandlar parallellt med detta ärende (bet. 2016/17:NU20).

I betänkandet finns en reservation (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad.

En följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad	5
Motionen.....	6
Utskottets ställningstagande.....	6
Reservationer	7
Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (SD).....	7
Särskilda yttranden	9
Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (L)	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad

Riksdagen godkänner avtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering om ändring av avtal om en gemensam marknad för elcertifikat.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:187 och avslår motion 2016/17:3743 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD).

Reservation (SD)

Stockholm den 8 juni 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjärmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Per-Arne Håkansson (S), Josef Fransson (SD), Hanif Bali (M), Anna Wallén (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Mattias Jonsson (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Rickard Nordin (C) och Mathias Sundin (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad och en motion som väckts med anledning av propositionen.

Utskottet behandlar parallellt med ärendet regeringens proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017 där regeringen föreslår ett nytt svenskt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 och en förlängning av elcertifikatsystemet till 2045.

Bakgrund

Sverige och Norge har sedan 2011 en gemensam elcertifikatsmarknad som regleras i ett bilateralt avtal mellan länderna. I avtalet regleras bl.a. målet för den gemensamma marknaden fram till 2020 och ett åtagande om annullering av elcertifikat 2020 och totalt under hela perioden fram till 2035.

I propositionen Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017 (prop. 2016/17:179) föreslår regeringen att ett nytt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 ska beslutas och att elcertifikatsystemet ska förlängas till 2045. Förslagen i propositionen innebär att det behöver finnas en ny överenskommelse mellan Norge och Sverige för att ändra i avtalet om en gemensam elcertifikatsmarknad. Länderna har träffat en sådan överenskommelse, och riksdagen har nu att ta ställning till om den ska godkänna avtalet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam marknad för elcertifikat. Ändringen följer av dels ett nytt svenskt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat fram till 2030, dels en förlängning av systemet med elcertifikat till 2045.

Utskottets överväganden

Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad och avslår en motion med yrkande om avslag på propositionen.

Jämför reservationen (SD) och det särskilda yttrandet (L).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner avtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering om ändring av avtal om en gemensam marknad för elcertifikat. Ändringarna föreslås mot bakgrund av det nya svenska målet om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 och förlängningen av elcertifikatssystemet till 2045 som föreslås i propositionen Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179). Ett ändringsavtal har utarbetats och undertecknats av ländernas regeringar och återfinns som en bilaga till propositionen.

Det nya målet om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 framgår av artikel 2.1, och i artikel 2.2 fastställs en annulleringsförpliktelse för Sverige med anledning av detta mål. Sverige ska enligt denna artikel sträva efter att annullera elcertifikat motsvarande 270 terawattimmar, utöver nuvarande förpliktelse, för perioden från den 1 januari 2022 till den 31 december 2045. Annulleringen ska ske enligt en linjär upptrappning som framgår av avtalet.

Förlängningen av elcertifikatssystemet till 2045 innebär justeringar i flera artiklar, där skyldigheterna för Norge, exempelvis när det gäller bestämmelser om utfärdande av elcertifikat och kvotplikt, begränsas till den 1 april 2036 men förlängs för Sveriges del till den 1 april 2046. Vidare regleras i det ändrade avtalet att elcertifikat för anläggningar godkända i Norge ska kunna omsättas på elcertifikatsmarknaden och användas för uppfyllelse av kvotplikten i Sverige t.o.m. den 1 april 2046. Det norska elcertifikatsregistret ska kunna avvecklas efter den 1 april 2036, men eftersom de norska certifikaten ska kunna omsättas på den svenska marknaden efter detta datum ska Norge, efter samråd med Sverige, säkerställa tillförlitlig överföring av elcertifikat från det norska till det svenska registret.

Sverige och Norge har därutöver kommit överens om att det ska införas en stoppmekanism i Sverige före den 31 december 2020. Stoppmekanismen ska sätta en tidsfrist eller annan gräns för godkännande av anläggningar för tilldelning av elcertifikat. Frågan om den svenska stoppmekanismen behandlas

i proposition 2016/17:179. Norges stoppregel som tidigare endast funnits i nationell lagstiftning regleras i det ändrade avtalet.

Enligt det ändrade avtalet får Sverige fördela den svenska ingående reserven motsvarande 8,78 terawattimmar, som härrör från produktion i Sverige innan den gemensamma elcertifikatsmarknaden startade. Även den här frågan behandlas i proposition 2016/17:179.

Rapportering av måluppfyllelse 2020 enligt det s.k. förnybarhetsdirektivet har även ändrats genom avtalet. Rapporteringen ska baseras på en fördelning av elproduktionen med 50 procent till varje part till dess att varje part har tillgodoräknat sig 13,2 terawattimmar var och därefter med 100 procent till Sverige. Eftersom förnybarhetsdirektivet är under omarbetning har det införts en ny reglering i avtalet om eventuella krav på rapportering efter 2020. Rapportering om måluppfyllelse enligt framtida EU- och EES-rättsliga krav motsvarande kraven enligt förnybarhetsdirektivet, för perioden efter 2020 fram t.o.m. 2030, ska enligt det ändrade avtalet följa grundprincipen att varje part får tillgodoräkna sig det som parten har finansierat.

Avtalets giltighetstid har flyttats fram från den 1 april 2036 till den 1 april 2046. Vidare fastslås att Sverige och Norge före utgången av 2035 ska värdera om hela eller delar av avtalet kan upphöra före den 1 april 2046. Det anges även att Sverige ska ha avgörande inflytande på utformningen av elcertifikats-systemet efter 2035, under förutsättning att utformningen inte har väsentlig påverkan på den gemensamma marknaden före 2035. Möjligheten att säga upp avtalet har ändrats till den 1 april 2046.

Inriktningen är att avtalet ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3743 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) föreslås att riksdagen avslår proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad. Motionärerna anser att regeringen inte lyckats greppa den större bilden av elmarknaden och elcertifikatssystemet med de subventioner som riktas mot främst väderberoende kraftslag. Enligt motionärerna har elcertifikatssystemet skapat ett kraftigt överutbud av produktionskapacitet som inte varit efterfrågad av marknaden, vilket har lett till att elpriserna pressats nedåt och gjort att elproducenter inte kan få kalkylerna att gå ihop. Att förlänga och höja ambitionsnivån i elcertifikatssystemet är därför fel väg att gå, och riksdagen bör således avslå propositionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om godkännande av avtal mellan Sveriges regering och Norges regering om ändring av avtal om en gemensam elcertifikatsmarknad. Därmed tillstyrks proposition 2016/17:187. Motion 2016/17:3743 (SD) avstyrks.

Reservationer

Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regerings förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3743 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) och
avslår proposition 2016/17:187.

Ställningstagande

Regeringen har sedan tidigare föreslagit att elcertifikatssystemet ska förlängas till 2045 och utökas med 18 terawattimmar nya elcertifikat, vilket nu även förutsätter att riksdagen godkänner avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om den gemensamma marknaden för elcertifikat.

Sverigedemokraterna anser inte att regeringen härvidlag lyckats greppa den större bilden när det gäller elmarknaden och elcertifikatssystemet med de subventioner som riktas mot främst väderberoende kraftslag. Vi anser därför att det är angeläget att reflektera över hur överutbudet på kraftmarknaden uppstått som så kraftfullt har pressat elpriserna.

Vi menar att den akuta energimarknadskrisen primärt har uppstått som en konsekvens av politisk klåfingrighet där såväl nuvarande som tidigare regeringar på ideologisk grund pumpat in otaliga subventionsmiljarder utifrån en uppfattning om vad som varit fint och gott. Elcertifikatssystemet som infördes 2003, med kraftiga ambitionshöjningar under alliansregeringen, har skapat ett kraftigt överutbud av produktionskapacitet som marknaden inte har efterfrågat. Elpriserna har därmed pressats nedåt så att i princip ingen elproducent kan få kalkylema att gå ihop.

När subventionerna dessutom går till opålitliga och väderberoende energislag är det svårt att ta bort något annat ur systemet eftersom landet hela tiden måste ha beredskap för kalla vinterdagar utan vare sig sol eller vind. Vi menar att det är viktigt att komma ihåg att det är den akuta energimarknadskrisen som gjort att parterna tvingats till att söka breda blocköverskridande överenskommelser.

Trots rådande läge väljer nu regeringen att förlänga och höja ambitionsnivån i elcertifikatssystemet med långtgående mål om främst väderberoende elproduktion. Regeringen ordinerar alltså mer av samma medicin som skapade problemen från första början. Det finns således all anledning till oro över att

regeringen inte tagit tag i grundorsakerna till varför Sverige hamnade i en energimarknadskris från början.

Riksdagen bör med anledning av detta, i enlighet med vad som föreslås i motion 2016/17:3743 (SD), avslå proposition 2016/17:187. Därmed blir den nämnda motionen tillgodosedd och bör bifallas av riksdagen.

Särskilda yttranden

Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (L)

Mathias Sundin (L) anför:

Utskottet behandlar parallellt med detta ärende regeringens proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. Liberalerna har i en kommittémotion (mot. 2016/17:3724) yrkat avslag på nyss nämnda proposition och föreslagit ett flertal tillkännagivanden med anledning av propositionen. Förlängningen och utökandet av elcertifikatssystemet som är orsaken till de föreslagna ändringarna av avtalet mellan Sveriges och Norges regeringar bygger på den energiöverenskommelse som slutits mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Liberalerna står inte bakom energiöverenskommelsen inklusive en förlängning och utökning av elcertifikatssystemet. Jag tvingas dock konstatera att en majoritet av utskottets ledamöter stöder regeringens förslag om ett nytt svenskt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 och en förlängning av elcertifikatssystemet till 2045 och att avtalet som en konsekvens av detta måste ändras. Min och mitt partis syn på elcertifikatssystemet utvecklar jag i utskottets betänkande (bet. 2016/17:NU20) som behandlar nämnda proposition och motion.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad:

Riksdagen godkänner avtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering om ändring av avtal om en gemensam marknad för elcertifikat (avsnitt 3).

Följdmotionen

2016/17:3743 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

Riksdagen avslår proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad.